

STANDAARDISERING DOELGROEPENMODEL (V)SO

BIJLAGE 2:
KIIKWIJZER
BEHEERSINGSDOELLEN
LEERSTANDAARD SO

Kijkwijzer Beheersingsdoelen Leerstandaard SO

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Leerlijnen	Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn niveau 4	Basisleerlijn niveau 6	Basisleerlijn niveau 8	Basisleerlijn niveau 10
Rekenen en wiskunde		De leerling is bekend met de getsymbolen t/m 5 Zegt de telrij t/m 10 op; Bepaalt op basis van getalbeelden (t/m 5) of er iets bij is gekomen of afgegaan Weet dat je op een klok de tijd kunt aflezen/ zien Gebruikt de begrippen groter-kleiner, langer-korter, hoger-lager, dikker-dunner, zwaar-zwaarder en vol-leeg binnen een context.	Leest hele uren af Stelt bedragen t/m 10 euro samen met munten van 1 en 2 euro en een biljet van 5 euro Weet binnen de context wat bedoeld wordt met hoeveel meer- minder	Kijkt globaal klok (het is bijna kwart voor, het is net tien uur geweest) Weet welke dag het is en wijst deze aan op de kalender Weet bij het betalen van ronde bedragen tot en met 20 euro hoeveel geld er teruggegeven wordt Gebruikt de rekenmachine als hulpmiddel voor optellen/afrekken Kiest een passende standaardmaat (km, m, cm, kg, l)	Heeft kennis van breuken, procenten en verhoudingen Splitst, stelt samen bepaalt de waarde van positiecijfers bij getallen t/m 10.000 Ziet de relatie tussen delen en vermenigvuldigen als handige manier om een deelsom uit te rekenen Beheerst tafels t/m 10 Telt op/af koloms gewijs tot 1000 Lost elementaire contextopgaven met behulp van een rekenmachine op waarbij de uitkomst door een schatting gecontroleerd wordt Leest eenvoudige plattegronden en begrijpt daarbij de schaal aanduiding Hanteert maten voor oppervlakte en inhoud Schat vooraf door globaal te berekenen in of er genoeg geld in de portemonnee zit voor een aantal producten	Op basis van Referentieniveau 1F	Op basis van Referentieniveau 1S/2F

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Leerlijnen	Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn niveau 4	Basisleerlijn niveau 6	Basisleerlijn niveau 8	Basisleerlijn niveau 10
Schriftelijke taal						Referentieniveau 1F	Referentieniveau 1S/2F
			Technische lezen DLE <10 FN <E3	Technische lezen DLE 10-30 FN E3-M5	Technisch lezen DLE 31-45 FN E5-E6	Technisch lezen DLE 46-60 FN M7-M8	Technisch lezen DLE >60 FN > M8 I-II
			Spelling Spellingscategorie t/m 4	Spelling SO-ZML Spellingscategorie t/m 17 Spelling Basisleerlijn Spellingscategorie t/m 24	Spelling Spellingscategorie t/m 44	Spelling Spellingscategorie t/m 75	Spelling Spellingscategorie t/m 78
			Stellen/schrijven Schrijft zijn eigen naam op een (ansicht)kaart Houdt een potlood vast met een pincetgreep (duim en wijsvinger) Schrijft zonder voorbeeld zijn eigen naam Schrijft de cijfersymbolen t/m 5	Stellen/schrijven SO-ZML Schrijft een 2-woordszin bij een afbeelding/eigen werkstuk (ik ren) Schrijft een verlanglijst Schrijft zijn eigen voor- en achternaam Laat even grote spaties tussen woorden Basisleerlijn Schrijft korte functionele teksten zoals antwoorden op vragen/briefjes/afspraken	Stellen/schrijven Schrijft verschillende soorten teksten en verzamelt hiervoor informatie uit diverse bronnen en past de juiste interpunctie toe in de tekst Schrijft in een leesbaar handschrift	Stellen/schrijven Schrijft een werkstuk waarbij informatie uit verschillende bronnen wordt samengevat Reflecteert voor/tijdens/na het schrijven op de tekst en het schrijfproces Maakt aantekeningen en geeft deze gestructureerd weer Gebruikt de juiste aanhef bij een formele brief	Stellen/schrijven Maakt gestructureerde aantekeningen tijdens een uitleg/les Schrijft een werkstuk waarbij informatie uit verschillende bronnen wordt vergeleken/samengevoegd/samengevat Schrijft onderhoudende teksten waarin argumenten worden gebruikt om te overtuigen Schrijft in een leesbaar handschrift en een passend tempo
			Begrijpend lezen Leest een eenvoudige opsomming en begrijpt wat er nodig is Koppelt zelf gelezen zinnen aan een concrete situatie	Begrijpend lezen SO-ZML Begrijpt verschillende soorten eenvoudige teksten Begrijpt welke teksten geschikt zijn om zelf te lezen Basisleerlijn Herkent 2 tekst soorten fictioneel/ informatief	Begrijpend lezen Herkent de inleiding bij een tekst en de opbouw in delen Past de bij de tekst horende strategieën toe bij het lezen van teksten Geeft het belangrijkste in een alinea aan	Begrijpend lezen Leest alle tekstsoorten die aan de orde zijn geweest met zelfstandige toepassing van de leesstrategieën m.a.w. weet hoe hij de verschillende teksten moet lezen en hoe hij	Begrijpend lezen Leidt de betekenis van onbekende woorden af uit de vorm, de samenstelling of de context Legt relaties tussen tekstdelen (inleiding, kern, slot) en

				<p>Bedenkt wat hij al weet voor de tekst gelezen wordt</p> <p>Herkent in een duidelijk gestructureerde tekst de tijdsopvolging Geeft na het lezen aan waar de tekst over gaat</p> <p>Vertelt wat hij van een gelezen tekst vindt</p>	<p>Stelt zichzelf vragen tijdens het lezen</p> <p>Trekt conclusies op basis van concrete en minder concrete aanwijzingen in een tekst</p> <p>Illustreert zijn waardering van een tekst met specifieke passages</p>	<p>hieruit relevante informatie kan krijgen</p> <p>Stelt en beantwoordt voor/ tijdens/na het lezen zelfstandig en op eigen initiatief een aantal vragen</p> <p>Plant, stuurt, bewaakt en controleert het eigen leesgedrag</p> <p>Bepaalt de strekking van een tekst</p>	<p>teksten</p>
--	--	--	--	--	--	---	----------------

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Leerlijnen	Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn niveau 4	Basisleerlijn niveau 6	Basisleerlijn niveau 8	Basisleerlijn niveau 10
Mondelinge taal	<p>Luistert aandachtig naar een kort verhaaltje met plaatjes</p> <p>Verplaatst zijn aandacht naar degene die praat</p> <p>Reageert adequaat op verschillende 1 of 2-woordzinnen</p> <p>Begrijpt/gebruikt een basis woordenschat van ongeveer 75 woorden/gebaren</p> <p>Wijst een benoemd voorwerp/afbeelding aan bij vier keuzemogelijkheden</p> <p>Groet en neemt afscheid evt. met een woord/spraakcomputer</p>	<p>Gebruikt de ontkenning niet</p> <p>Gebruikt gebaren die bij een bepaalde uitdrukking horen</p> <p>Voert enkelvoudige opdrachten uit</p> <p>wanneer ze niet 1:1 worden aangeboden (pak je gymspullen)</p> <p>Stelt een bekende een korte vraag (Sanne spelen?)</p> <p>Geeft antwoord op een vraag als die direct aan hem gesteld wordt</p> <p>Gebruikt zelfstandige naam- en werkwoorden</p>	<p>Switcht tussen verschillende sprekers</p> <p>Gebruikt de ontkenningen geen en niemand</p> <p>Spreekt goed verstaanbaar voor onbekenden</p> <p>Vraagt om uitleg/verduidelijking</p> <p>wanneer hij iets niet begrijpt (hoe moet dat?)</p>	<p>Onderscheidt hoofd en bijzaken in een eenvoudige mondelinge tekst</p> <p>Vraagt informatie aan een onbekende persoon in een onbekende omgeving</p> <p>Begint zijn verhaal over een gebeurtenis: tijd, plaats, personen</p> <p>Uit zich op een adequate wijze in een gespreksituatie</p> <p><u>Basisleerlijn</u></p> <p>Begrijpt/past toe instructie voor lees/rekenopdrachten</p> <p>Onderscheidt belangrijke/minder belangrijke informatie bij korte instructies</p> <p>Brengt gestructureerd verslag uit van gebeurtenissen, activiteiten, persoonlijke ervaringen</p> <p>Motiveert waarom hij het wel/niet eens is met een mening van de ander</p> <p>Uit zich op een adequate wijze in een gespreksituatie</p>	<p>Maakt bij het luisteren naar een meningstekst onderscheid tussen feiten, meningen en argumenten</p> <p>Heeft inbreng in een discussie</p> <p>Beantwoordt een uitnodiging van onbekenden</p> <p>Neemt een compliment van bekenden c.q. onbekenden op een correcte manier in ontvangst</p> <p>Bespreekt meningen globaal vanuit de eigen mening</p>	<p>Op basis van referentieniveau 1F</p>	<p>Op basis van referentieniveau 1S/2F</p>

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Leerlijnen	Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn niveau 4	Basisleerlijn niveau 6	Basisleerlijn niveau 8	
SEO	Laat een gevoel van trots zien als hem iets lukt (klapt in zijn handen, wijst, lacht) Voert uit zichzelf begroetings- en afscheidsrituelen uit (zwaaien, hand geven) Noemt zijn eigen naam of wijst op zichzelf om aan te geven dat hij iets wil of dat iets van hem is	Kiest tussen genoemde mogelijkheden, zonder concreet voorbeeld Zegt 'nee' tegen een zeer onredelijk verzoek, ook na aandringen Uit gevoelens (verdriet, bang, boos) onder begeleiding	Durft zichzelf te laten zien in een bekende situatie Vertelt dat hij een andere keuze wil maken dan een ander Verplaatst zich in de gevoelens van een ander Benoemt manieren om rustig te blijven als hij boos is	<u>SO-ZML</u> Durft zichzelf te laten zien in een onbekende situatie Komt op een gepaste manier voor zichzelf op wanneer hij onjuist behandeld wordt Gaat adequaat om met gevoelens Vermijdt gedragingen die bij anderen boze reacties oproepen <u>Basisleerlijn</u> Vertelt het de ander als diegene iets heeft gedaan dat hij niet leuk vindt Herkent complexere gevoelens bij zichzelf Houdt rekening met de mogelijkheden/wensen van een ander Laat een ander uitpraten bij het oplossen van een ruzie	Geeft zijn mening over een onderwerp Zegt het als hij op dat moment niet over zijn gevoelens wil praten Maakt onderscheid tussen wat hij aan bekenden en onbekenden vertelt Gaat adequaat om met een meningsverschil	Maakt een afweging bij een dilemma of complexe keuze en komt tot een standpunt Komt voor zichzelf op bij ongewenste aanrakingen of uitgingen door dit te zeggen Bedenkt een compromis	Zie leerroute 6

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Leerlijnen	Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn niveau 4	Basisleerlijn niveau 6	Basisleerlijn niveau 8	Basisleerlijn niveau 10
Leren leren	<p>Imiteert een reeks (spel) handelingen. Accepteert variatie op een spel/ opdracht. Accepteert variatie in spel/ opdracht. Speelt onder begeleiding met een ander kind met concreet materiaal.</p>	<p>Bedenkt één voorwerp dat hij nodig heeft bij een bekende taak en pakt dit Volgt een meervoudige instructie op (2 stappen) Werkt 2-3 minuten zelfstandig aan een bekende, terugkerende taak Vraagt rustig om hulp als hij die nodig heeft</p>	<p>Pakt voor 2 onbekende taken alle voorwerpen aan de hand van takenlijsten Pakt voor 2 onbekende taken alle voorwerpen aan de hand van takenlijsten Luistert naar de gehele instructie van de begeleider voordat hij aan een taak begint Maakt met behulp van een gegeven stappenplan een bekende taak af (4-6 stappen) Weet wat hij moet doen als hij vastloopt Werkt 10 minuten met een andere leerling samen aan een bekende taak, op basis van een gegeven taakverdeling Weet in elke situatie wie en wanneer hij om hulp mag vragen volgens de afgesproken regels</p>	<p>Maakt met behulp van een stappenplan een onbekende taak af (4-6 stappen) Kiest uit verschillende oplossingen om een taak uit te voeren de beste en voert die uit Doet zelfstandig twee op zichzelf staande, bekende taken achter elkaar Controleert achteraf of zijn werk aan meerdere kwalitatieve (subjectieve) eisen voldoet Maakt voor een bekende taak (3-4 stappen) met meer dan twee andere leerlingen een taakverdeling en voert de taak samen uit</p>	<p>Stelt zichzelf bij een bekende taak een tijdsdoel (dan moet ik het af hebben) Maakt afspraken over de taakverdeling in een subgroep (4-6 personen) Legt zich neer bij een groepsbeslissing Evalueert zijn eigen werkdag gericht op de voorbereiding, het proces en het resultaat en verbindt daaraan consequenties voor de volgende keer</p>	<p>Maakt een plan voor de aanpak van een klein project Maakt voor 3 vakken een volledige weekplanning waarin onderscheid is tussen instructietijd, zelfstandig werken en huiswerk Neemt bij samenwerken aan een taak een leidende en volgende rol Evalueert eigen werkweek (balans tussen positieve/negatieve punten) en komt met suggesties voor eventuele aanpassingen</p>	Zie leerroute 6

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Leerlijnen	Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn niveau 4	Basisleerlijn niveau 6	Basisleerlijn niveau 8	Basisleerlijn niveau 10
Praktische redzaamheid	Is klokzindelijk Eet een boterham uit-het-vuistje Trekt zelf een makkelijk zittend kledingstuk aan en uit Maakt, als de situatie dat vereist, zelf aanstalten om kleding aan/uit te trekken	Trekt op eigen initiatief een jas aan als hij naar buiten gaat. Legt speel en knutselspullen op de juiste plek terug.	Eet met een vork en een mes in de hand. Controleert of kleding goed zit (kleding fatsoeneren waar nodig.) Doet de knoop van zijn broek open en dicht. Veegt een hoopje afval weg met stoffer en blik. Neemt een groot plat oppervlak af met een vochtig doekje Kent korte routes in de nabije omgeving van de school of van huis				

Leerroute	1	2	3	4	5	6	7
Leerlijnen	Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn niveau 4	Basisleerlijn niveau 6	Basisleerlijn niveau 8	Basisleerlijn niveau 10
Zintuiglijke en motorische ontwikkeling	<p>Associeert geluiden met een afbeelding/ voorwerp</p> <p>Legt de relatie tussen concrete verwijzers/ foto's v/h dagritme en activiteit</p> <p>Wijst het juiste materiaal aan dat hij het gevoeld heeft</p> <p>Maakt wapperende bewegingen vanuit de pols</p>	<p>Zoekt een voorwerp/ plaatje van het voorwerp bij elkaar</p> <p>Wijst na geblinddoekt ruiken van twee bekende geuren de juiste aan</p> <p>Benoemt geluiden uit de directe omgeving als telefoon, piano, fluitketel</p> <p>Geeft na voelen aan welk voorwerp groot of klein is</p> <p>Geeft na voelen aan of iets nat of droog is</p> <p>Wijst na geblinddoekt proeven van vier etenswaren de juiste aan als hij ze vooraf heeft gezien</p> <p>Maakt grote draaibewegingen vanuit de pols</p> <p>Stapelt grote voorwerpen op elkaar</p>	<p>Benoemt na proeven of iets zuur is of niet.</p> <p>Wijst na geblinddoekt voelen van voorwerpen aan welk voorwerp hij gevoeld heeft</p> <p>Zet tijdens het luisteren naar een serie geluiden bijbehorende plaatjes in de juiste volgorde</p> <p>Wijst de juiste figuur aan als een vorm en kleur worden genoemd</p> <p>Geeft met duim en wijsvinger aan hoe groot iets ongeveer is.</p> <p>Tikt met de tenen op de grond en houdt de hak op de grond.</p> <p>Stopt kleine voorwerpen in een doosje.</p> <p>Voert nauwkeurige handelingen uit met een zwaar voorwerp</p>	<p>Voert een precieze handeling met beide handen uit</p> <p>Wijst drie verschillen aan tussen twee plaatjes waar kleine verschillen in zitten</p>			

Colofon

In samenwerking met LECSO

- Aloysius Stichting
- Stichting BOOR
- De Onderwijsspecialisten
- De Kleine Prins
- Heliomare
- Hub Noord-Brabant
- Doorbraakproject Onderwijs & ICT
- Kennisnet

